

Goos Cardol, *programmameider Jeugd/
onderzoeker*
Lectoraat Sociale Integratie, CESRT
Zuyd Hogeschool

Disclosure belangen spreker

Potentiële belangenverstrengeling	GEEN
Voor bijeenkomst mogelijke relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
GEEN	GEEN

Wat ging niet goed?

Financiële prikkels bevorderden dure zorg;
Samenwerking met gezinnen schoot tekort, gescheiden financieringsstromen;
Onnodige medicalisering;
Onvoldoende resultaten;
Hoge kosten

Beoogde resultaten nieuwe wet

- Zorg dichterbij de burger organiseren, snel en effectief
- Goedkoper
- Meer nadruk op wat ouders en kinderen kunnen
- Meer gebruik maken van sociaal netwerk van gezin
- Meer nadruk op preventie en opvoedondersteuning
- Minder medicaliseren; minder kinderen in specialistische zorg
- Kind meer centraal

Kind centraal

- Ouders hebben het recht hun eigen kind te verzorgen en op te voeden
- Kind heeft het recht door zijn eigen ouders opgevoed te worden
- Staat treedt op als parens patriae, maar pas nadat.....

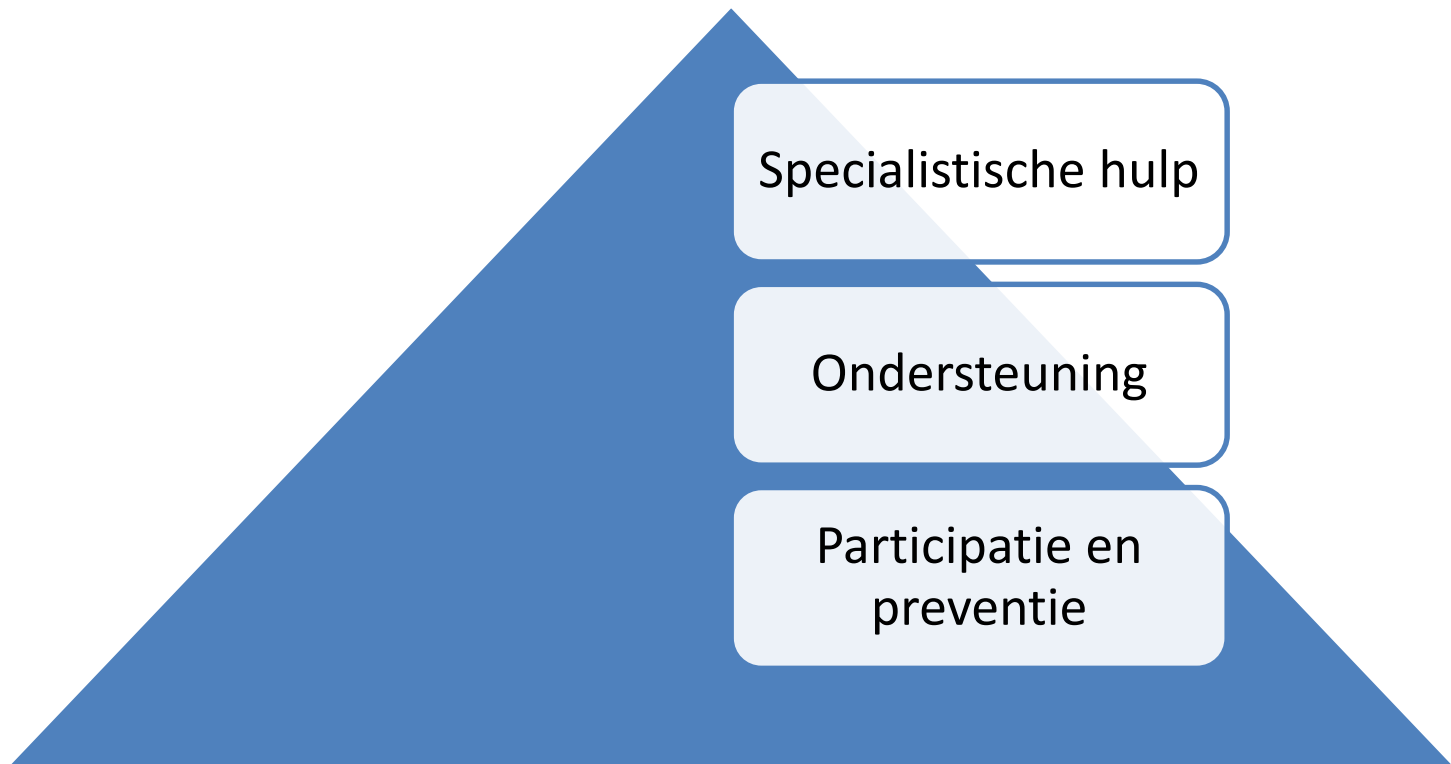
Decentralisatie

- Gemeente verantwoordelijk voor uitvoering van:
 - Jeugdbescherming, inclusief gesloten jeugdhulp
 - Jeugdreclassering
 - Zorg voor LVB jeugdigen; begeleiding/ persoonlijke verzorging
 - Gemeentelijke opvoed en opgroei ondersteuning
 - Jeugd GGZ

- Rol centrale overheid
- Bovenregionale verbanden

Jeugdstelsel

Kwaliteitswaarborgen

- ✓ *Gebruik van hulpverleningsplan*
- ✓ *Systematische kwaliteitsbewaking jeugdhulpaanbieder*
- ✓ *Norm van verantwoorde hulp*
- ✓ *Verklaring omtrent het gedrag (VOG)*
- ✓ *Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*
- ✓ *Meldplicht calamiteiten*
- ✓ *Vertrouwenspersoon*

Van zorg naar plicht

Want:

- ✓ *recht op zorg doet vraag naar jeugdhulp stijgen*
- ✓ *zorg over overbelasting jeugdsector*
- ✓ *ter voorkoming van lange wachtlijsten*
- ✓ *indicatiebesluit was te bureaucratisch*

Dus: jeugdhulpplicht, maar....

- ✓ *alleen als eigen kracht gezin ontoereikend is; gemeente beslist*
- ✓ *kan algemene voorziening of individuele voorziening zijn*

Jeugdhulpplicht

- Centrale Raad van Beroep 1 mei 2017: vijf stappen
 - Vraag ouders verduidelijken
 - Probleemdefiniëring
 - Welke hulp is nodig
 - Kunnen ouders dit bieden
 - Indien nodig, expert inschakelen

Principes

- Eigen kracht van ouders en kinderen
- Inzet sociaal netwerk
- Eén gezin één plan één regisseur
- Veiligheid van het kind
- Preventie
- Samenwerking: scholen en artsen

Familiegroepsplan (1)

- Hulpverleningsplan door gezin zelf opgesteld
- Op ieder moment gedurende hulpverleningsproces
- Binnen 6 weken; zo niet heeft hulpverlener twee weken de tijd...
- Sociale omgeving kan worden betrokken
- Kinderen zijn actieve participant
- Afspraken door familie opgesteld en gemonitord

Familiegroepsplan (2)

- Grote verschillen in gebruik per regio
- Wijze waarop is vormvrij
- Moet worden aangeboden voordat maatregelen kunnen worden opgelegd
- Hoeft niet als:
 - Ouders aangeven niet te willen
 - Concrete bedreigingen in de ontwikkeling van het kind geven daartoe aanleiding
 - Als belangen kind op andere wijze worden geschaad

Familiegroepsplan (3)

- Gebaseerd op wijze van conflictbeslechting bij Maori's
- Regie bij direct betrokkenen: 'dader', ouders, familie, vrienden, school, sportleraar en anderen
- Introductie door hulpverlener, regie bij familie/ouders
- Kan meerdere keren

Sociaal netwerk (1)

- Netwerk aan kracht ingeboet
- Veronderstelling:
 - Alle burgers hebben een netwerk
 - Netwerken kunnen in kracht worden hersteld
 - De sterke helpt de zwakkere

Sociaal netwerk (2)

- Kanttekeningen:
 - Netwerken niet alleen geografisch bepaald
 - Een gezin kent meerdere netwerken
 - Netwerk is niet statisch
 - Kracht van zwakke verbanden
 - Netwerk niet altijd positief

Samenwerking jeugdarts

- Jeugdgezondheidszorg is en blijft onderdeel van publieke gezondheidszorg
- Verwijzing naar alle vormen van jeugdhulp door jeugdarts, huisarts en specialist
 - *Belangrijke signalerende rol jeugdarts*
 - *Bevorderen integrale hulp*
- Gemeente: zicht houden op aantal verwijzingen
 - *Afspraken maken met verwijzers*

Kanttekeningen (1)

- De Jeugdwet is product van z'n tijd
- Uitgangspunten zijn een constructie en gebaseerd op aannames
- Smalle opvatting van samenwerking in de wet opgenomen
- Politiek perspectief is niet altijd perspectief van professional

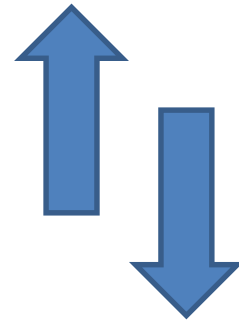
Kanttekeningen (2)

- In het jeugdrecht worden ouders en kinderen benaderd vanuit derde persoonsperspectief
- Eerste persoonsperspectief mist bijna volledig
 - Geen aandacht voor existentiële relatie ouder-kind
 - Wat vinden ouders zelf?
 - Ouders moreel verantwoordelijk voor kinderen
 - Ouders geen middel om doelen te behalen met kind

Kanttekening (3)

Versterken eigen kracht burger
(emancipatielogica)

Vroegtijdig ingrijpen en preventie
(beheersingslogica)

Wetten en regels

Drang vorm van preventie?

- Drang als fase voorafgaand aan en ter voorkoming van dwang
- Kritiek op drangbesluit:
 - Weijers: rechtsbescherming mist
 - Quick Schuijt: moet volgens informed consent
 - Cardol: drang is attitude
 - Feiner: drangbesluit opent juridische weg

Veiligheid als leidend beginsel

- Veiligheid lijkt de enige ontwikkelingsconditie voor kinderen te zijn geworden
- Waar hebben we het over? Sociaal emotionele, fysieke veiligheid, veiligheid in de publieke ruimte?
- Belangrijk om te blijven concretiseren

Belang van het kind (1)

Omgeving (Kalverboer & Zijlstra)

- Veilige fysieke wijdere omgeving
- Respect
- Sociaal netwerk
- Educatie
- Omgang met leeftijdsgenoten
- Adequaat voorbeeld gedrag omgeving
- Stabiliteit in levensomstandigheden/toekomstperspectief

Belang van het kind (2)

Gezin (Kalverboer & Zijlstra)

- Veilige fysieke directe omgeving
- Adequate verzorging
- Affectief klimaat
- Ondersteunende flexibele opvoedingstructuur
- Adequaar voorbeeldgedrag ouders
- Interesse
- Continuïteit in opvoeding en verzorging

Horen jeugdigen (1)

- Artikel 12 IVRK
 - Minderjarige die de reikwijdte van zijn handelen kan overzien..
 - Geen ondergrens
- Artikel 809 Rv
 - Minderjarigen vanaf 12 jaar worden in de gelegenheid gesteld hun mening kenbaar te maken

Horen jeugdigen (2)

- Rechtbank Noord Holland 2017
 - Mag jongen bloedtransfusie weigeren?
 - Jongen wil niet en moeder steunt hem, ots uitgesproken
 - Vader wil vervangende toestemming chemokuur
 - In procedure opnieuw onderzoek psychiater: jongen is wilsbekwaam
 - Rechter: jongen heeft recht op fysieke integriteit, mits wilsbekwaam
 - Rechter: kk vanaf 12 jaar in beginsel wilsbekwaam, rechter toetst dit